

Betænkning afgivet af Retsudvalget den 0. november 2023

2. udkast

til

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af straffeloven

(Forbud mod utilbørlig behandling af skrifter med væsentlig religiøs betydning for et anerkendt trossamfund)

[af justitsministeren (Peter Hummelgaard)]

1. Ændringsforslag

Konservativ Folkepartis medlemmer har stillet 1 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Indstillinger

◇

Nye Borgerlige og Javnaðarflokkurinn havde ved betænkningssagens afgivelse ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

3. Politiske bemærkninger

Socialistisk Folkeparti

Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget tager afstand fra koranaftbrændinger og skændinger af andres religiøse relikvier som led i at genere minoritetsborgere. SF ønsker, at vi evner at opføre os mere respektfuldt overfor hinanden, men samtidig må SF afvise at lovgive om dette. I et demokratisk samfund er uenighed en præmis, man må acceptere, og at der er brede rammer for at ytre sig, hvis det foregår indenfor lovens rammer, dvs. uden racisme, opfordringer til vold og had med videre. SF finder, at der her er et særligt hensyn til happenings, som indeholder religions- og magtkritik, f.eks. som kunstner Firoozeh Bazrafkhans kritik af undertrykkelsen af kvinder i bl.a. Iran, og som er kendt for sin happening med at rive en koran på et rivejern. Det er bl.a. kernen i det her lovforslag, idet denne form for kritik ikke længere vil være tilladt med dette forslag, hvilket vil være en forkert begrænsning af ytringsfriheden, og hvor vi i Danmark kommer til at stille os på den forkerte side

af sympatien med iranske kvinder. Det illustrerer også, at forslaget er bredere end blot afbrændinger af koraner, men risikerer at ramme religionskritik.

SF er enig i, at der kan være en sikkerhedsrisiko, når enkeltpersoner insisterer på at afbrænde koraner foran mellemstlige ambassader.

Men SF opfordrer til at bruge de redskaber, der i dag kan gribe ind overfor de situationer, hvis den offentlige sikkerhed er på spil eller den personlige sikkerhed for dem, der foretager afbrændingen. Dette forekommer at være et mere præcist redskab, fordi det kan tage hensyn til sikkerhedsrisikoen i stedet for at gribe ind i ytringsfriheden for alle.

SF tror ikke på, at Danmark ved at bøje nakken, gå stille og tale sagte om emmer, der giver kontroversielle reaktioner, kan unddrage os vanvittige terrorangreb på uskyldige civile i Danmark. SF er enig med lektor i retsfilosofi, Jacob Holtermann, der kalder det kalifatets veto, når truslen som noget ny foregår på mellemstatsligt niveau - modsat voldsmandens veto, hvor truslen udgår fra terrororganisationer og enkeltpersoner, jf. ”Med koranloven giver regeringen kalifatet vetoret”, Information, den 9. november 2023. På den baggrund mener SF ikke, at vi skal imødekomme lande som Pakistan, Iran, Saudi Arabien og Tyrkiet, der i flere år har kæmpet for at få gjort blasfemi til en menneskerettighedskrænkelser, der skal sanktioneres. Lande, der ikke respekterer deres egne borgeres frihedsrettigheder, skal ikke diktere lovgivningen og frihedsrettighederne i Danmark. SF mener, at hvis Danmark giver efter, åbner det for afpresning i forhold til andre og flere krav, hvis situationen er til det. Desuden vil andre lande stå mere sårbare, hvis Danmark lader sig kue af internationalt islamistisk pres. Det kan aldrig være Danmarks opgave at give IOC opskriften på at opnå deres

langsigtede mål: Et globalt blasfemiforbud, herunder forbud mod tegninger.

I den forbindelse noterer SF sig dog også, at Frankrig, Norge Sverige, Belgien, Holland klarer sig fint uden et sådant indgreb som det foreslåede lovforslag i forhold til at beskytte religiøse skrifter.

SF finder, at den religiøse følelse ikke er mere beskyttelsesværdig end andre følelser. Danmark skal beskytte mennesker mod had, vold og racisme, men ikke religioner, og til det formål har vi allerede en del lovgivning, som kan bruges.

Dernæst udtrykker SF en bekymring for, at lovforslaget blot ansporer til, at nogle vil konkurrere om at finde nye og mærkværdige veje til deres statements. Det vil f.eks. fortsat være lovligt at sætte regnbueflag ind i koraner, og det er meget nærliggende, at det vil ske, da dette også vil prikke til nogle i muslimske miljøer, som ikke tolererer homoseksuelle.

I forhold til selve lovforslaget er det tankevækkende, at vi i Danmark ikke har dømt personer for blasfemi siden 1946, samt at et stort flertal i Folketinget i 2017 afskaffede den såkaldte blasfemiparagraf. Dette lovforslag udgør derfor et brud med en årelang retstradition, hvor vi i Danmark ikke straffer ytringer, der krænker religiøse doktriner, følelser eller skrifter. SF synes, at dette brug er et tilbageskridt.

Lovforslaget har konsekvenser for den kunstneriske, politiske og religiøse ytringsfrihed.

Selvom vi anerkender, at lovforslaget er indsnævret i forhold til det oprindelige lovforslag, jf. L 133 (2023-23, 2. samling), består de principielle problemer fortsat, idet den kunstneriske frihed angribes. SF er bekymret for, at konsekvensen af lovforslaget bliver selvcensur, håndskyhed og påpasselighed blandt kunstnere.

SF gør opmærksom på, at Justitia har sendt et nyt høringsvar, hvor det peges på, at lovforslaget overser, at den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har slået fast, at det som udgangspunkt ikke er proportionalt at idømme frihedsstraf for ytringer, som ikke er trusler, opfordringer til vold eller hadsk tale rettet mod en bestemt befolkningsgruppe. Og at det derfor er tvivlsomt, at (gentagen) overtrædelse af forbuddet mod utilbørlig behandling kan sanktioneres med fængselsstraf som det er fastsat i bemærkningerne. Dette forhold, finder SF ikke, er reflekteret i lovforslaget.

Dernæst er der de praktiske konsekvenser af, at det danske demokrati med åbne øjne indfører særbeskyttelse af religioners skrifter.

SF mener, at vi vil få et forklaringsproblem i forhold til kampen mod social kontrol, hvis vi i Danmark beskytter den bog, der ligger til grund for selvsamme kontrol. Eller i forhold til samfundsfagslærere, der bliver modsagt af elever, der mener, at deres religiøse skrift er hævet over grundloven. SF støtter hverken lovforslaget eller det af KF fremsatte ændringsforslag om en solnedgangsklausul. SF mener, at regeringen må bære ansvaret for at give efter for udlandets krav om handling. SF finder, at forslaget er sikkerhedspolitisk irreversibelt, og at en evaluering af de årsager er meningsløst.

Danmarks Demokraterne

Danmarks Demokraternes medlemmer af udvalget mener, at det er helt forkert at indskrænke danskernes frihedsrettigheder som følge af trusler fra den islamistiske verden.

DD mener, at lovforslaget er et øksehug i ytringsfriheden, og vi kan desværre konstatere, at regeringen er bukket under for voldsmandens veto, hvilket nu betyder, at dansk ytringsfrihed og rammerne for omfanget af vores rettigheder dikteres fra lande i Mellemøsten. Når vi i Danmark først har givet ind, som vi gør med denne lov, så er DD nervøse for, hvad der bliver det næste den danske regering kan indføre et forbud mod som følge af pres fra islamiske fundamentalister. Det er utvivlsomt vanskeligt at tro, at ufrie kræfter stopper deres trussel mod vores frihed i Danmark, blot fordi det bliver ulovligt at afbrænde koraner i Danmark. Disse mørke kræfter vil formentlig fortsætte med at kræve, at vi i Danmark lever på deres præmisser og under deres regler for at opnå fred i Danmark.

DD bemærker, at vi skal huske på, hvilke lande det rent faktisk er, der i fremtiden dikterer vores frihedsrettigheder i Danmark. Det er lande, som repræsenterer og lever efter nogle værdier og normer, som er så langt fra vores i Danmark, at vi slet ikke kan forestille os, hvordan det er at leve i samfund som deres. Det er diktaturer, hvor ordet ligestilling ikke findes. Diktaturer, hvor der ikke er LGBT+ rettigheder. Diktaturer, der intet ved om ytringsfrihed. Diktaturer, der intet ved om religionsfrihed, og som selv forfølger deres kristne minoriteter. DD finder det virkelig bekymrende, at disse lande i fremtiden skal bestemme frihedsgraden i Danmark. Det eneste, som dette lovforslag synes at sikre, er, at hellige skrifter er bedre beskyttet i dansk lovgivning end grundloven, Dannebrog, litterære værker m.fl. Gennem lovforslaget etableres en retstilstand, hvor det bliver acceptabelt at beskæmme den danske grundlov, men ikke koranen. Dermed hæves koranen over grundloven, hvilket DD finder dybt problematisk.

Udover de allerede fremlagte kritikpunkter, der er præsenteret fra flere kanter i forbindelse med lovbehandlingen, noterer DD, at lovforslaget risikerer at etablere en retstilstand, hvor systemkritisk flygtninge, der har fået asyl i Danmark på grund af udvist foragt for muslimsk levevis, f.eks. ved at skænde Koranen i deres hjemland og derfor risikerer fængsel eller dødsstraf der, nu potentielt risikerer fængsling i Danmark for at gøre det samme. DD mener, at dette ikke kan betegnes på anden vis end som et knæfald for islam.

På baggrund af ovenstående kan DD ikke støtte lovforslaget.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af et *mindretal* (KF), tiltrådt af \diamond:

Til § 2

- 1) Som *stk. 2* indsættes:

»Stk. 2. § 110 e, stk. 2, i straffeloven, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 1, ophæves den 15. december 2026.«
[Solnedgangsklausul om at loven ophæves efter 3 år]

Bemærkninger

Til nr. 1

Ændringsforslaget indebærer, at den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 110 e, stk. 2, om utilbørlig behandling af et skrift, der har væsentlig religiøs betydning for et anerkendt trossamfund, ophæves automatisk den 15. december 2026, medmindre der ved lov bestemmes andet inden dette tidspunkt.

5. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 27. oktober 2023 og var til 1. behandling den 14. november 2023. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Retsudvalget.

Oversigt over lovforslagets sagsforløb og dokumenter

Lovforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under lovforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i <> møder.

Teknisk gennemgang

Justitsministeren har den 2. november 2023 over for udvalget foretaget en teknisk gennemgang af lovforslaget.

Høring

Retsudvalget afholdt den 22. november 2023 en offentlig høring om lovforslaget.

Hørings svar

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og justitsministeren sendte den 28. august 2023 dette udkast til udvalget, jf. REU alm. del - bilag 278, folketingsåret 2022-23, 2. samling. Den 27. oktober 2023 sendte justitsministeren høringssvarene og et høringsnotat til udvalget.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt 19 bilag på lovforslaget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har under udvalgsarbejdet modtaget 9 skriftlige henvendelser om lovforslaget.

Deputationer

Udvalget har under udvalgsarbejdet modtaget 1 deputation, der mundtligt har redegjort for sin holdning til lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet 64 spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse [som ministeren har besvaret.]

Bjørn Brandenburg (S) Fie Hækkerup (S) Maria Durhuus (S) Gunvor Wibroe (S) Rasmus Prehn (S) Rasmus Stoklund (S)

Trine Bramsen (S) Preben Bang Henriksen (V) Morten Dahlin (V) Jan E. Jørgensen (V) Tobias Grotkjær Elmstrøm (M)

Nanna W. Gotfredsen (M) Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU) Aaja Chemnitz (IA) Anna Falkenberg (SP)

Betina Kastbjerg (DD) Peter Skaarup (DD) Steffen Larsen (LA) fmd. Sólbjörg Jakobsen (LA) Mai Mercado (KF) nfm.

Niels Flemming Hansen (KF) Mikkel Bjørn (DF) Peter Kofod (DF) Karina Lorentzen Dehnhardt (SF)

Lisbeth Bech-Nielsen (SF) Astrid Carøe (SF) Rosa Lund (EL) Zenia Stampe (RV) Nikoline Erbs Hillers-Bendtsen (ALT)

Nye Borgerlige og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	50	Dansk Folkeparti (DF)	7
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	23	Alternativet (ALT)	5
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Nye Borgerlige (NB)	3
Moderaterne (M)	15	Siumut (SIU)	1
Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg (DD)	14	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Liberal Alliance (LA)	14	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	10	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Enhedslisten (EL)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	3
Radikale Venstre (RV)	7		